ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2019/HC-A/161
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** ދައުލަތް (މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް)
- **އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަރާތް:** މުޙައްމަދު ފާސިލް / ނޫބަހާރުގެ، ގއ. ދާންދޫ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ޖިނާއީ ފިޔަވަޅުތަކާބެހޭ ދަޢުވާގެ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަރީފު

ނިމުނު ތާރީޚް: 12 ޞަފަރު 1444
08 ސެޕްޓެމްބަރު 2022

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 30 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1440 / 07 މާރިޗު 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 3117/Cv-C/2017
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** އިދާރީ ފިޔަވަޅުތަކާބެހޭ ދަޢުވާގެ މައްސަލަ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 06 ނޮވެމްބަރު 2017
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 17 އޮކްޓޫބަރު 2018

މަދަނީ- އިދާރީ ފިޔަވަޅުތަކާބެހޭ ދަޢުވާގެ މައްސަލަ- އެއްގަމު އުޅަނދުގެ ރަޖިސްޓްރީގައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކާއި އުޅަނދުގެ ޗެސިސް ނަންބަރާއި އިންޖީނު ނަންބަރު ދިމާނުވުން- ރަޖިސްޓަރީގެ ސައްޙަކަމާމެދު ސުވާލު އުފެދުން

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޢުގެ ރައުޔު

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3117/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ދައުލަތް (ޓްރެވަލް ޓޫރިސް ސަރވިސް) ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލައިގަތް ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތަކީ، ގއ.ދާންދޫ / ނޫބާހަރުގެ، މުޙައްމަދު ޤާސިމް[1] އެވެ.

ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. ގއ.ދާންދޫ/ ނޫބާހަރުގެ، މުޙައްމަދު ޤާސިމްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ނަންބަރު AA0D P9698 ކޯޗު ހަރަކާތްތެރިވާ ސައިކަލު 29 އޮގަސްޓް 2016 ގައި ސަފީރު ޢަބްދުﷲ ޖަމީލު ހިނގުމުގައި، ގަރާޖު ޖަހާފައި ހަރަކާތްތެރިވަމުންދާ ޓްރެވަލް ޓޫރިސް ސަރވިސްގެ ބަސްގެ ދަރަން ގެއްލުންވެފައިވެއެވެ.

3. ޓްރެވަލް ޓޫރިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ޤާސިމްއާ އިސްތިރު ދެކޮޅަށް ސައިކަލު ހަރަކާތްތެރިވުމާއި، 10 ޖޫން 2017 ވަނަ ދުވަހު އެކަން ފާސްކުރުމާ ސިޓީއެއްގެ ޖަވާބުގައި އެ ސަރވިސްގެ ފަރާތުން 17 ސެޕްޓެމްބަރު 2017 ގައި ފާސްކުރުމާ ސިޓީގައި، ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AA0D P9698 ސައިކަލު ޒުވާނުންގެ ބޮޑުވުމުގެ ދަރަން ގެއްލުންވީ ވަނަތަކާއެކު ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ސައިކަލުގެ އިންޝުއަރ ނަންބަރާއި އަދި ޕޮލިސީ ނަންބަރު ކަމަށް ހާމަވެފައިވާ ސައިކަލުގެ ރަޖިސްޓްރީގައި، އިސްތިރު ދެކޮޅަށް ސައިކަލުގެ އިންޝުއަރ ނަންބަރު އަދި ޕޮލިސީ ނަންބަރުކަމަށް ލިޔެފައިވާ ނަންބަރުތަކަށް ނުބައިކަމާއި، ސައިކަލުގެ މިލްކުވެރިކަމާއިބެހޭ ސާބިތުކުރުމުގެ ސައިކަލުގެ ލިޔުންތަކުން ދެނެގަތުމަށް ފަރާތަކުން ސިވިލް ކޯޓަށް ދެއްކުމަށް ހުށަހަޅާ ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ މަޢުލޫމާތު ސައިކަލާ ގުޅޭ ގޮތުން ނިންމުމަށް އެ ސަރވިސް އިން ނިންމާފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

---

[1] އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A117580

4. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) (ށ) (ނ) އާ ޚިލާފަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ޝާހިދުގެ ސައިކަލު ހިފަހައްޓައިފައިވާކަމަށް ބުނެ، ބޭރުގެ ގެއްލުންތަކާއި ލިބުނުދީ އެ ސައިކަލު މުޙައްމަދު ޝާހިދާއި ހަވާލުކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ މައްޗަށް އަންގަވަން އެދި ސިވިލް ކޯޓަށް މުޙައްމަދު ޝާހިދު މައްސަލަ ހުށަހެޅިއެވެ. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވަނީ އެގޮތުން ހުށަހެޅި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3117/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި މައްސަލާގެ ޚުލާޞާ

5. މުޙައްމަދު ޝާހިދުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި މައްސަލާގެ ހުކުމްނާމާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

> " މި މައްސަލައަކީ މީގެ 5 އަހަރުކުރިން އަޅުގަނޑު ޚަރީދުކޮށް ގަނެގެން އަޅުގަނޑުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށް ބޭނުންކުރަމުން އައި AAOD/P969S ރަޖިސްޓަރީ ނަންބަރުގެ މޮޓޯސައިކަލް ފުލުހުން ޗެކުގެ ތެރޭގައި ޔާދު ކާރުވެސް ވަގުތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް އިން ހިފެހެއްޓުމުން ފަހު އެ ސައިކަލުގެ ރަޖިސްޓަރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންޖީނު ނަންބަރާއި ޗެސިސްނަންބަރު ސައިކަލުގައިވާ އިންޖީނު ނަންބަރާއި ޗެސިސް ނަންބަރު ދިމާނުވާކަމުން ސައިކަލު ހިފަހައްޓައިފައިވާ މި ސައިކަލު އަޅުގަނޑާ ހަވާލުކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަށް މި އަމުރު އެންގުމަށް އެދި ކޯޓަށް ދަޢުވާކުރަމެވެ."[2]

މިފަދައިންނެވެ.

6. އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކޮށްފައިވަނީ:

> " ދެންފަހު، އިސްތިއުނާފު ބަލައިގަނެވޭ ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތަކާއި، ހުށަހަޅައިފައިވާ ދިފާޢުތަކާ މައްސަލަ ބަލައިގަތުމަށް ބަލައިލުމުން، ޤާނޫނީ ގޮތުން ޚާއްޞަކޮށް ހުށަހެޅުނު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޚިދުމަތުގެ ދަރަނި (ޖުރިމަން) ގެންގޮސްގައިވާ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AAOD/P969S (މޮޓޯ ސައިކަލް) އަދި، ވަގަށް ނަގާފައިވާ ސައިކަލްތަކާ ގުޅޭ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަށް އެދިފަ ޝަކުވާއެއް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ހުށަހަޅައިފައިވާތީއާއި، ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AAOD/P969S (މޮޓޯ ސައިކަލް) ޖުރުމާނާތީގެ އެއްބަސްވުމަށް

---

[2] ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކުރި ޤަޟިއްޔާ ހުކުމްނާމާގެ 7 ވަނަ ނަންބަރު

ރަޖިސްޓްރީކޮށްދީފައިވާ، އަދި ސައިކަލުގެ ވިޔަފާރިތަކުގެ ގުދަނުގައި ރައްކާކޮށް ގއ. ދާންދޫ ނޫރާނީގެ މުޙައްމަދު ޤާސިމް ނޫން އެހެން ފަރާތަކަށް އެސައިކަލުގެ ވިޔަފާރިތަކާއި ގުދަނުގައި ބަދަލު ނުކުރާނަން، ހުށަހެޅިފައިވާ ވިއްކާފައިވާ ސަޕްލައިއަރސް ޕްރައިވެޓް، ލިމިޓެޑް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ދަށުން (ޖީޑީއެމް) ގެންގޮސްފައިވާ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AAOD/P9698 (މޮޓޯ ސައިކަލް)، 17 އޮކްޓޫބަރު 2018 ވީ ދުވަހުން ފެށިގެން 03 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ރައްކާކޮށް ގއ. ދާންދޫ، ނޫރާނީގެ މުޙައްމަދު ޤާސިމް އާއި ޙަވާލުކުރުމަށް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ސަޕްލައިއަރސް އެއްޗެއް، ދިވެހި ދައުލަތަށް އަނބުރާ ޙަވާލުކުރުމަށެވެ."[3]

މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފުގައި ހުށަހެޅުނު ނުކުތާތައް

7. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3117/Cv-C/2017 ގެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރައްވަން އެދި ދައުލަތުގެ ވަކީލުން އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ހުށަހަޅާ، އެ ނުކުތާތަކާ ބެހޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކަވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ:

7.1 ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ވަޞިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި، މުއްސަނދި ނިސްބަތްވާ މުއްސަނދިން ގުޅިގެން ހުށަހަޅާ އެއްބަސްވުމެއް ޒިންމާއެއް ވާރިސުން ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތުގައި ބަލައިގަންނަންވާނެކަމަށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3117/Cv-C/2017 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި، ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AA0D/P9698 ސައިކަލުގެ ވިޔަފާރިޔަށް މުޙައްމަދު ޤާސިމް ނޫން އެހެން ފަރާތަކަށް ބަދަލު ނުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ޙައްޤު ހިމާޔަތް ދައްވާފައިވާކަމުގެ ނިޔާކަތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ؛

---

[3] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3117/Cv-C/2017 ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް.

7.2 ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު) ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، މިނިސްޓްރީއިން އެ އުޅަނދަކަށް ދީފައިވާ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ފިޔަވައި އެހެން ނަންބަރެއް އުޅަނދުގައި ޖަހައިގެން ދުއްވުމަކީ ކުށެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން އެހެން ނަންބަރެއް ޖަހައިގެން ދުއްވުމަކީ ކުށެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން އެހެން ނަންބަރެއް ޖަހައިގެން ދުއްވަމުންދިޔަ އުޅަނދެއް ދޫކޮށްލުމަށް ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3117/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއިން ހުކުމްކުރައްވާފައިވަނީ އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ އަދި،

7.3 ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AA0D/P9698 ސައިކަލާ ގުޅޭ މައްސަލައަކީ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން [illegible] ތަޙުޤީޤުކުރަމުންދާ މައްސަލައެއްކަމުގައިވާތީ، އެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ނުނިމެނީސް އެ ސައިކަލު މިލްކުވެރި ކަމުގައިވާ ފަރާތާ ހަވާލުކުރުމަށް ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 3117/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއިން އަންގަވާފައިވާ އެންގުމުގައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު ހަވާލުކުރުމަށް ވެސް އަންގާފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.[4]

އިސްތިޢުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދޭ ގޮތް

8. އިސްތިޢުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ:

" މިގޮތުގައި ބައްލަވަންޖެހޭ ކަންތައް ހުރުމާއެކު، ދިނުމަށް އެދެން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3117/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި، ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AAOD P9698 ސައިކަލަކީ އިސްތިޢުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ސައިކަލެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި އެ ސައިކަލު އިސްތިޢުނާފު ކުރި ފަރާތާ ހަވާލުކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އަށް ނިޔާ ދެއްވުމަށް ދޭށޭ ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކުރައްވާފައިވުމަށް، ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AAOD P9698 ސައިކަލުގެ ވެރިފަރާތް

---

[4] ހައިކޯޓުގެ އިސްތިއުނާފު ފޯމުގެ 7 ވަނަ ނަންބަރު

ހިންގުމުގެ ފަރާތުން، އެ ސައިކަލް ވެހިކަލް ޕާމިޓް ސަރަވިސްގެ ބާވަތުގެ ދަތުރުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ އެއްބަސްވުމެއް އެ ވޯކުން ހައިސިއްޔަތުން ދެއްކުމަށް ނިންމަވައިދެއްވުމެވެ."[5]

މިހެން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް

އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ގޮތް

9. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އަދި ސައިކަލު ގެއްލުނު ހިފާފައި ހުއްދަދޫކުރެވިފައިވާ ވެހިކަލް ޕާމިޓް ސަރަވިސްގެ ބާވަތުގެ ދަތުރު ގެންދިއުމަށްފަހު، ހުކުމް އެ ސައިކަލު ބޭނުންކުރުމުގައި އެ ސައިކަލުގައި ޖަހާފައިވާ އިންޖީނު ނަންބަރު ކަނޑައި އެ ނަންބަރުގެ މަތީގައި އެހެން ނަންބަރެއް ޖަހާފައިވާކަމާއި، އެ ސައިކަލުގައި ޖަހާފައިވާ ޗެސީ ނަންބަރާއި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީވެފައިވާ ސައިކަލުގެ ރެކޯޑުތަކާއި ޗެސީ ނަންބަރު ދިމާނުވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަން ޝަރީޢަތަށް އެނގެން ކަމުގައިވާ ބައެއް ކަރުދާހުގެ ރިކޯޑުތަކުން ހުކުމުގެ ފާހަގަކުރުމާއި ހުއްދަދޫކުރި ތާރީޚާއި ކަނޑައަޅާފައިވާ އެހެން ވެހިކަލް ޕާމިޓް ސަރަވިސްގެ ނަންބަރު K(g)PER/2016/089 "ސީރިއަލް ނަންބަރު ރިޖިސްޓްރޭޝަން ސެޓްފިކެޓް ނަމްބަރ" އަށް ބަލާއިރު، އެ ސައިކަލުގައި ހުރިން ޖަހާފައިވާ އިންޖީނު ނަންބަރު އެއްގޮތްނުވާ ގޮތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އޭގެ މަތީގައި އެ ނަންބަރެއް ޖަހާފައިވާކަމާއި، ހުކުމުގެ ބާވަތުގެ ދަތުރު އެ ސައިކަލް ގެންދިޔުމުގެ އެ ސައިކަލުގައި އިންޖީނު ނަންބަރު ގޮތުގައި ޖަހާފައިވަނީ "JB91E-1671165" ކަމާއި އެނބުރިގެން އިންޖީނު ނަންބަރުގެ ދަށުގައި ހުރި ޗެސީ ނަންބަރު "NF125MCE-5002329 ނަންބަރު ބެލުމުގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާކަން ދެއްކުމުގެ ޑޮކިއުމަންޓްސްތަކުން ހާމަވާކަމަށެވެ. ކަމުގައިވާ އެއީ ދިރުވާ، އިސްލާހު ހަދާފައިވާ "ސީރިއަލް ނަންބަރު ރިޖިސްޓްރޭޝަން ސެޓްފިކެޓް ނަމްބަރ" އަށް ބަލާއިރު،

---

[5] ރައްދުވާ އިސްތިއުނާފުގެ ހުށަހެޅުން ލިޔުމުގެ 10 ވަނަ ނަންބަރު

އެ ސައިކަލުން ރީސްޓޯރ ކުރެވިފައިވާ އިންޖީނު ނަންބަރު “NF125MCE-5002329 އަދި އެ ސައިކަލުގެ އަސްލު ނަންބަރުކަން ހާމަވާން އޮތުމުން، އެ ނަންބަރަކީ ސައިކަލު އުފެއްދި ކުންފުނިން ޖަހާފައިވާ ސައިކަލުގެ އަސްލު އިންޖީނު ނަންބަރު ކަމަށް ބެލެވޭކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ސައިކަލުގެ އެއްގަމު އުޅަނދުގެ ރަޖިސްޓްރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންޖީނު ނަންބަރާއި އެ ސައިކަލުގައި ޖަހާފައިވާ އެ ސައިކަލުގެ އަސްލު އިންޖީނު ނަންބަރު ދިމާނުވާކަން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

10. ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވިފައިވާ ސައިކަލުގައި ޖެހިފައިވާ އިންޖީނު ނަންބަރާއި އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ސައިކަލުގެ އެއްގަމު އުޅަނދުގެ ރަޖިސްޓްރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންޖީނު ނަންބަރާއި ޗެސިސް ނަންބަރާ ދިމާނުވާކަން ދައުލަތުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]، ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AA0D P9698 ސައިކަލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރީސްޓޯރުކުރުމުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، [illegible].

11. މީގެ އިތުރުން، ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AA0D P9698 ސައިކަލުގެ ފޮރެންސިކް [illegible] ރީސްޓޯރުކުރުމުން އެ ސައިކަލުގެ އިންޖީނު ނަންބަރަކީ ޗެސިސް ނަންބަރުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ [illegible] ސައިކަލެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އެ ސައިކަލުވެސް ފުލުހުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]

އިސްވެ ދެންނެވުނު ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި ރަޖިސްޓްރީ [illegible] ސައިކަލުގައި ޖަހާފައިވާ އިންޖީން ނަންބަރާއި ޗެސީސް ނަންބަރުގެ އެހެން ސައިކަލެއްގެ ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރިޕޯޓުގެ [illegible] [illegible] (ނ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

12.އެގޮތުން މި މައްސަލައިގެ ބާވަތަށް ބަލާއިރު، މިއީ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AA0D P9698 ސައިކަލުގެ މިލްކުވެރިކަމާމެދު ސުވާލުއުފެދިފައިވާތީ، [illegible] މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެއްކަމެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ސައިކަލުގައި ޖަހާފައިވާ ނަންބަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ސައިކަލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ސައިކަލުގެ [illegible] އިންޖީން ނަންބަރާއި ޗެސީސް ނަންބަރުގައި އެހެން ސައިކަލެއް ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާކަމަށް، [illegible] ސައިކަލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ސައިކަލުގެ [illegible] ޖަހާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް ސައިކަލެއް ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިނުވާކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސައިކަލުގެ އިންޖީން ނަންބަރާއި ޗެސީސް ނަންބަރުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ އެހެން ސައިކަލެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

13.ސައިކަލުގެ ޗެސީސް ނަންބަރާއި އިންޖީން ނަންބަރަކީ އެ ސައިކަލު އުފައްދާ ކުންފުނިން އެ ސައިކަލަށްދޭ ފެކްޓްރީގައި ޖަހާ އެ ސައިކަލަކަށް ދީ ޚާއްޞަ ވަކި ނަންބަރުތަކެއްކަމުގައިވާއިރު، އެއީ އެ ސައިކަލު އުފެއްދި އެއްޗެއް ސައިކަލުތަކާއި މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމަށް [illegible] ރަޖިސްޓްރީއަށް [illegible]

އެ ތަސްޖީލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެ ސައިކަލުގެ އިންޖީނު ނަންބަރާއި ޗެސިސް ނަންބަރާއި، އެ ސައިކަލުގައި ޖަހާފައިވާ އިންޖީނު ނަންބަރާއި ޗެސިސް ނަންބަރާއި ދިމާވޭތޯ ބެލުން ފުރިހަމަކަމަށާއި، ބުނެވިދިޔަ ފަދައިން އެއްގަމު އުޅަނދުގެ ތަސްޖީލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެ ސައިކަލުގެ މައުލޫމާތުތަކާއި [illegible] އެ ސައިކަލުން ފެންނަންހުރި މައުލޫމާތުތައް ދިމާނުވާކަމަށް، އެ ތަސްޖީލުކުރި [illegible] އެ ސައިކަލުގެ މިލްކުވެރިކަން ތަސްޖީލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ސާބިތުކުރުމުން [illegible] އަދި ޤާނޫނީ ހަމައެއް ނެތްކަމަށާއި، އަދި މި މައުލޫމާތުތައް ތަސްޖީލުގައިވެސް ހިމަނާފައިވާތީ، އެއްވެސް ސަބަބެއް [illegible] ސައިކަލުގެ އިންޖީނު ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ހާލަތުގައިވެސް، އެ އަދި ބަދަލު އެއްގަމުގެ ދުއްވާ އިންޖީނު އުޅަނދު ތަސްޖީލުކުރުމުގެ ގަވާއިދުގެ އެނެކްސް 1 ގެ ޖަދުވަލުގައި ހިމެނިފައިވާ "އެއްގަމު އުޅަނދުގެ [illegible] އެއް [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތަސްޖީލުގައިވާ މަޢުލޫމާތާއި އުޅަނދުގައި ޖަހާފައިވާ މަޢުލޫމާތު ދިމާވޭ އުޅަނދުގެ ވެރިޔަކު [illegible] ނޫނީ [illegible] [illegible] އުސޫލުގެ ގޮތުން ސައިކަލު [illegible]، [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

14. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާގެ ފާސްކުރެއްވި ނިންމުމުގެ (ނ) ގައި، ދަޢުވާއެއްގައި އެއް ފަރާތް އަނެއް ފަރާތާ ކުރިމަތިލާ "ދިފާޢު" (plea) ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަން ޖެހޭ ފަރާތަކީ އެ "ދިފާޢު" ކުރާ ފަރާތްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، މި މައްސަލާގައި ހިފުނު ސައިކަލަކީ މުޙައްމަދު ވާރިސުގެ މިލްކެއްކަމަށް ބުނާނަމަ އެކަން ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަން ޖެހޭނީ [illegible]، ސައިކަލުގެ ތަސްޖީލުގެ ކޮޕީ ހުށަހަޅައި، ސައިކަލުގެ މިލްކުވެރިކަމަށް ވާރިސްކަން ސާބިތުކުރުމުން އެއްވެސް ދިފާޢު ހުށަހަޅާފައިނުވާތީ، އަދި އެ ތަސްޖީލާއި ޚިލާފަށް ސައިކަލުގެ މިލްކުވެރި ފަރާތް

ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވޭނެ ވަސީލަތަކަށް ނުވާތީ، އެއާއި ސަރުކާރުގެ ވެރިފަރާތަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ ސަފުހާއި އަދި ޤާނޫނީ ހަމައެއްގޮތަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

15. ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)ގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން، އެފަރާތުގެ ވެރިފަރާތްތަކަށް އެފަދަ ރަޖިސްޓްރީކުރުން ލާޒިމްކުރައްވާފައިވާތީ، މިބައިގައި ޤާނޫނުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ރަޖިސްޓްރީއަކީ މި މުއާމަލާތުގައި ހިމެނޭ ސަރުކާރުގެ މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމަށް ކިޔާނެ ލިޔުމަކަށް ނުވާތީ، ސަރުކާރުގެ މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމަށް ރަޖިސްޓްރީ ހިމެނުމަށް އެހެން ހުއްޓެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 24/76 (ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާ ބަލައިގަނެވޭކަށްނުވާތީ ރަނގަޅަށް ނޫންކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/03 ޤަޟިއްޔާގެ ސަރީޙަށް ހިމެނޭ ގޮތުގެ މުޙާސަ ރިޕޯޓުގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ (އ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި (ސަފްހާ 13) ގައި، ސަރީޙަކޮށް ނުވަތަ ޤާނޫނުގައި ލިޔުމެއް ރަސްމީ ކަރުދާހުގައި ހެއްކާ ކަރުގައި ބެލެވޭނީ ހަމަ އެ ލިޔުމެއްކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 25/76 (ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި އޮތަސް މުދަލާ އެހެން ނޫންކަން އެ މާއްދާއިން އެނގެން އޮތުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

16. ހަމައެކަނި ރަޖިސްޓްރީއެއް ބަލައި މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުނުވާނެކަމަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/30 ޤަޟިއްޔާއިން އިސްތިޤްރާރުވެފައިވާ މަބްދައެއްކަމުގައި، ހަމައެކަނި ރަޖިސްޓްރީއެއް ބަލައި މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުނުކުރެވޭނެ ކަމުގައި، މުއްސަނދިއެއްގެ ވަރަށްގިނަ ހުކުމްތަކެއް ބަލައި މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުން ދުރުކުރެއްވިކަމުގައި، ދަށުކޯޓުން ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ލިޔުންތަކުން، ސަރުކާރުގައި ލިޔުމާ ގުޅުނު ސަރުކާރުގެ ރަޖިސްޓްރީގައި ބައިންގާނޫނާ ގުޅިގެން ދިޔުމަކަށް ނުވާތީ އެނގޭތީ، ހަމައެކަނި ރަޖިސްޓްރީއަކަށް ބަލާފަ މި މުއާމަލާގައި މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމަކީ، އިސްވެ ބެލުން ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާއާ ހިލާފު ކުރުމެއްކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

17. ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި އެހެން ދިފާޢުގެ ފަރާތުން މި މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ސައިކަލަކީ ވަގަށް ނަގާފައިވާ ސައިކަލެއް ކަމަށް ބުނެ ސަރުކާރުގެ ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް ފާހަގަކޮށް އެ ސަބަބުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެއީ އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ މިލްކުއެއްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، އެއީ މިލްކުވެރިކަން ސާބިތުކުރުމަށް ރިޢާޔަތްކުރެވޭނެ ސަބަބެއް ނުހުށަހަޅާތީ، ދިފާޢީ ފަރާތުން މިލްކުވެރިކަމާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ވަކި ފުރުޞަތުގެ ޝަރީޢަތުގައި ދައުލަތަށް ދަޢުވާކުރުމަށް މިލްކުވެރިކަމުގެ ދަޢުވާ ނުކުރެވިދާނެކަމާ ޤާނޫނު (ދިރިއުޅުމުގެ ޤާނޫނު) މިފަދަ ނުކުތާ، މިފަދަ ސަބަބުތައް ހުށަހަޅާފައިވުމުން ސައިކަލުގެ ވެރިފަރާތް މިލްކުވެރިކަމުގެ ޙައްޤު ގެއްލޭ ކަމަކަށް ނުވާނެއެވެ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ޙުކުމް ބާތިލުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ދަޢުވާ ނިމުނު ގޮތް

18. ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދުއްވުމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންޖީނުގެ އެއްގަމު އުޅަނދު ދުއްވާނީ ނުވަތަ ބޭނުންކުރަންވާނީ އެ ޤާނޫނު އަދި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާގޮތުން ރަޖިސްޓަރީކޮށްގެން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީއާއި، އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އިންޖީނުގެ އުޅަނދު ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ ގަވާއިދުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އިންޖީނުގެ އުޅަނދު މަގުމަތީގައި ދުއްވާނީ ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށްފަހު އެ އުޅަނދުގައި ހަރުކުރުމަށް އެއްގަމު އުޅަނދުފަހަރުގެ ރަޖިސްޓަރީ ނުވަތަ ރަޖިސްޓަރީ ނަންބަރު ފާހަގަ ދީ ނަންބަރުތައް ނަންބަރު ޕްލޭޓުގައި ހަރުކުރުމަށްފަހު ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އަދި އެ ގަވާއިދުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި އިންޖީނުގެ އުޅަނދު ރަޖިސްޓަރީކުރަން ހުށަހަޅަންވާނީ އެ ގަވާއިދުގެ އެނެކްސް 01 ގައިވާ "އެއްގަމު އުޅަނދުގެ ހިމެނުމަށް އެދޭ ފޯމު" އާ އެއްކޮށްކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެ ފޯމުގައި އިންޖީނު ނަންބަރު އަދި ޗެސީ ނަންބަރު ފަދަ މައުލޫމާތު ހިމެނޭކަމާއި، މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ސައިކަލުގެ ރަޖިސްޓަރީގައިވާ މައުލޫމާތާ ދިމާނުވާތީ، އެއީ ދެ މައުލޫމާތު ތަފާތުވާ މައްސަލަ

ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ސައިކަލެއްކަމަށް ބަލަންޖެހޭނެކަމާއި، މިގޮތަށް ރަޖިސްޓްރީކުރުމަކީ އިސްވެ ބުނެވުނު މާއްދާއާ ޚިލާފު ކަމެއްކަމަށްވާތީ، އެ ފަދަ ސައިކަލެއް ދޫކުރުމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމްކޮށްފައިވަނީ ރަނގަޅަށް ނޫންކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

19. ޤާނޫނު ނަންބަރު 36/2015 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު) އަށް 3 ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަށް ގެނެވުނު އިޞްލާޙުގައި، މިނިސްޓްރީއިން އެ އުޅަނދަކަށް ދީފައިވާ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ފިޔަވައި އެހެން ނަންބަރެއް އުޅަނދުގައި ޖަހައިގެން ދުއްވުމަކީ ކުށެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އިންޖީނީ އުޅަނދު ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ޤަވާއިދުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި [illegible] އެއީ އިސްވެ ބުނެވުނު އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

[illegible]

20. ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AA0D P9698 ސައިކަލާ [illegible]

އަދު ވާހަކައެއްކަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-A/05 ޤަޟިއްޔާގައި، ދަށުކޯޓުން ހުށަހެޅުމަށް ނުކުޅެދުނު އާ ހެއްކާއި އާ ދިފާޢުތައް އިސްތިއުނާފު ކޯޓަށް އަރުން ހުށަހެޅުއްވުމަށް، މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ މުއްދަތުގައި އެއްވެސް ދިނުމަކަށް ހުށަހަޅާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާތީ، ހައިކޯޓުން މި ކަމުން ރިޢާޔަތްކޮށްދިނުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވެއެވެ.

21. ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AA0D P9698 ސައިކަލުގެ އަސްލު ޗެސިސްނަންބަރާއި ކާޑާއި ދުންގަނޑުގައި މި މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު އެއްކޮށް ނިންމާލެވިފައިނުވާކަމާއި، މިގޮތުން ނަންބަރުތައް ދިމާނުވާ މައްސަލަތަކުގައި ފުލުހުން އޮންލައިން އަދަދުކުރުމަށްފަހު އުފަރު ސައިކަލުގެ އަސްލު އިންޖީނު ނަންބަރާއި ޗެސިސް ނަންބަރު ހުރިގޮތާއި ކޮމްޕިއުޓަރ ޕޯޓަލް ސަރވިސް އެސައިކަލުގެ ނަންބަރުތަކާއި ސައިކަލުގެ ޖީ އެ ސައިކަލުގައިވާ މައްޗަށާއި ކަމަށްބަލައިގެން، ސައިކަލުގެ އަސްލު ދިމާކުރެވިފައިވާ ސައިކަލު ހެކިތަކުން ކަށަވަރުވޭ، ފުރިހަމަ ބަލައިގެ ނުނިމޭނެ އިސްތިއުނާފު ކުރާތީވެ ފަރާތުން ސައިކަލު ހެކިތަކުން ސިޓީ ކޯޓުން ކުރުމަށް ބަލާފައި ސާބިތު ކަމަށް ނުވާ ހެކިތަކާ ދިމާވާ ކުރުމަށް ބަލައިގަތުމަށް ދެކޭ ކަމަށް ބަޔާންކުރައްވައެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަން

22. ސައިކަލާމެދު ދައުވާކުރުމުގައި ދެބައިމީހުން ވާސިލް އުޅޭ ކަމަށާއި، އެ ސައިކަލަކީ މުޅިއެކު ވާހަކަ ދިޔަކަމަށް އަދަދު ކުރިން ބޮޑުވެރިންގެ ގަރާޖުން ގަންނައިވާ ސައިކަލެއް ކަމަށާއި، ދުއްވާލާ ފަސްވަރަކަށް އަރަދުވެ، ސަރުކާރަށް ދައްކަންޖެހޭ ހިސާބު ވެއްޖެ ދައްކައިގެން ދުއްވަމުން ދިޔަ ސައިކަލެއް ކަމަށާއި، ދުވަސްވަރުގެ މަތިން ގެއްލިފައި ހިފާހަން ފާޑު ކުރާގޮތުން ސައިކަލް ޖީ ކުރި ކަމަށާއި، ފުރަތަމަ ފަހަރު ދުއްވާލި ކަމަށާއި، އެއީ ބިދޭސީއެއްކަން ނޭނގޭ ކަމަށާއި، މިއީ ގެއްލިގެން ދިޔަ ކާރުގައި ސައިކަލަށްޓަކާ އެހެން މީހެއްގެ ސައިކަލެއް ކަމަށް ފުރިހަމައަށް ނުދެނެވޭ ކަމަށް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

23. މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި އާއްމުކޮށް އަމަލުކުރެވޭގޮތަކީ، ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާ ގޮތެއްގެ މައްޗަށް ސައިކަލު ދޫކުރުން ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި، މި ސައިކަލަކީ އެހެން ފަރާތެއް މި ސައިކަލުގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރާ ސައިކަލެއް ނޫންކަމަށް ބަޔާންކޮށް، މި ސައިކަލަކީ މި ސައިކަލު ހޯދުމަށް ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ ސައިކަލެއްކަމަށް ނިންމިދާނެ ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

24. މި މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ސައިކަލާ ގުޅިގެން އެއްވެސް ޝަރުޢީ [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައެއް [illegible] [illegible]، [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން [illegible] މިއީ އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ ސައިކަލެއްކަމަށް [illegible] [illegible]، [illegible] ސައިކަލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޫން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި [illegible] [illegible] ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

[illegible] [illegible] ކަންކަން

އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު

25. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެއްގަމު އުޅަނދު ރަޖިސްޓްރީކުރުމާއި، ދުއްވުމާއި، އުޅަނދުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި، އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރު ކުރުމާއި، އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި، އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ހިދުމަތް ދިނުމަށް ތަންތަން ރަޖިސްޓްރީ ކުރުމާއި، އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ހިދުމަތް ދިނުމާއި، މި ނޫނަސް އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނެއް ވުޖޫދުގައި އޮތްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެއީ އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނެވެ.[6] އެހެންކަމުން، އެއްގަމު

---

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 ގެ 1 ވަނަ މާއްދާ އާއި 2 ވަނަ މާއްދާ

[illegible]

[illegible]

އެއްގަމު އުޅަނދުގެ ރަޖިސްޓަރީ ނަންބަރު

26. ތަފާތު [illegible]

27. [illegible]

28. [illegible]

އިންޖީނު އެއްގަމު އުޅަނދު ރަޖިސްޓްރީކުރުން

29. މި ޤަޟިއްޔާގައި ހިމެނޭ މޮޓޯ ސައިކަލަކީ ކޮންމެހެން ރަޖިސްޓްރީކުރުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ލާޒިމު އުޅަނދެއްކަމާމެދު އެއްވެސް ދެބަސްވުމެއް ނެތެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންޖީނު އެއްގަމު އުޅަނދު ދުއްވަންވާނީ، ނުވަތަ ބޭނުންކުރަންވާނީ، އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނުގެ[7] ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ރަޖިސްޓްރީކުރަންވާނެކަން ސާފުކޮށް އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، އެފަދަ އުޅަނދުތަކަކީ ކޮންމެހެން ރަޖިސްޓްރީކުރުން ޤާނޫނުން ލާޒިމުކުރާ އުޅަނދުތަކެއްކަން އެނގެއެވެ.

30. އުޅަނދެއް ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގައި އެ އުޅަނދެއްގެ މަޢުލޫމާތުތައް އެއްކުރެވެއެވެ. އަދި އެ މަޢުލޫމާތުތައް އެ އުޅަނދެއްގެ ރަޖިސްޓަރީގައި ބަޔާންކުރެވިފައި އޮވެއެވެ. އެގޮތުން:

30.1 މޮޑެލް ނަންބަރު؛ އާއި

30.2 ޗެސީ ނަންބަރު؛ އާއި

30.3 އިންޖީނު/ މޯޓަރު އުފެއްދި ކުންފުނި؛ އާއި

30.4 އިންޖީނު/ މޯޓަރު ސީރިއަލް ނަންބަރު؛ އާއި

30.5 އިންޖީނު/ މޯޓަރު ކެޕޭސިޓީ؛ އާއި

30.6 އުފުލާ މީހުންގެ އަދަދު؛ އާއި

30.7 ފުރަތަމަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރި ތާރީޚު؛ އާއި

30.8 އެތެރެކުރި އަހަރު؛ އާއި

30.9 ރަޖިސްޓްރީކުރި ތާރީޚު؛ އާއި

30.10 ބޭނުންކުރާ ގޮތް؛ އާއި

30.11 ދޫކުރި ތާރީޚު؛ އަދި

30.12 ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު، ހިމެނިގެން އޮވެއެވެ.

---

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 ގެ 1 ވަނަ މާއްދާ އާއި 2 ވަނަ މާއްދާ

31. އުޅަނދެއް ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމުގެ ނިޒާމެއްގެ ގޮތުން އެ އުޅަނދެއްގެ މިލްކުވެރިކަން ވެސް ކަނޑައެޅިގެން ދެއެވެ. އެ [illegible] [illegible] އެ [illegible] އުޅަނދުގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ސެޓްފިކެޓެއް [illegible] [illegible]، އެ [illegible] އެ އުޅަނދުގެ ވެރިފަރާތުގެ [illegible] [illegible].

32. އެއްގަމު އުޅަނދުގެ ރަޖިސްޓަރީ ސެޓްފިކެޓަކީ އެ އުޅަނދެއް ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާކަމުގެ ރަސްމީ ލިޔުމެކެވެ. މަގުމަތީގައި ދުއްވާ ކޮންމެ އުޅަނދަކީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ރަޖިސްޓަރީކުރެވިގެން ދުއްވާ އުޅަނދުތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] މައިގަނޑު ވަސީލަތަކީ އުޅަނދުގެ ރަޖިސްޓްރީއެވެ.

33. މިގޮތުން، ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކުންވެސް [illegible] މައިގަނޑު [illegible] އުޅަނދުގެ ރަޖިސްޓްރީއެވެ. އަދި އުޅަނދެއް ގަތް [illegible]، އޭގެ މިލްކުވެރިކަން ބަދަލުކުރުމަށްވެސް ރަޖިސްޓްރީ އަށް ބަދަލުކުރަންވާނެއެވެ.

[illegible] ވަގު ސައިކަލު [illegible] [illegible]

34. ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AA0D P9698 ސައިކަލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަގު ފުލުހުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އެ ސައިކަލުގެ އިންޖީނު ނަންބަރާއި ޗެސިސް ނަންބަރަކީ ސައިކަލުގެ ރަޖިސްޓްރީގައި އެ ސައިކަލުގެ އިންޖީނު ނަންބަރު އަދި ޗެސިސް ނަންބަރުތަކުން ލިޔެފައިވާ ނަންބަރުތަކާއި [illegible] [illegible] ތަފާތުވެފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، އެ ސައިކަލު [illegible] ސައިކަލުގެ މިލްކުވެރިކަމާއިމެދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެއީ އެ ސައިކަލުގެ ރަޖިސްޓަރީ ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ރަޖިސްޓްރީގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ސައިކަލުގެ މުޅިއަގުގެ ފާސިލު ބެނާ ބަޔާން

35. 06 ނޮވެމްބަރު 2017 ގައި ސިޓީން ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފޯމުގައި މުޅިއަގުގެ ފާސިލު ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އެ ސައިކަލަކީ އޭގެ 05 (ފަހެއް) އަހަރު ކުރިން އޭނާ ގަތް ސައިކަލެއްކަމަށެވެ. އެހެންކަމުގައިވިޔަސް، އޭގެ މާނައަކީ އޭނާ އެ ސައިކަލު ގަނެފައިވަނީ 2012 ވަނަ އަހަރުއެވެ.

36. މުޅިއަގުގެ ފާސިލު ބުނެފައިވަނީ އޭނާ އެ ސައިކަލު ގަތް ތާރީޚާއި ގުޅޭގޮތުން ކަމަށެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ސައިކަލު ގަތުމަށް އެކަށީގެން އެއްޗެއް ލިޔުމެއް ސިޓީން ކޯޓަށް ވެސް އަދި މި ކޯޓަށްވެސް ހުށަހަޅާފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި އޭނާގެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ސިޓީން ކޯޓަށް އެއްވެސް ހެކިހެއްކެއްވެސް ހުށަހަޅާފައެއް ނުވެއެވެ.

މައްސަލައިގެ ދުވަހުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކި ވެރިޔާއަށް ދިފާޢުކޮށްފައިވާ ބަޔާން

37. ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު[8]ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތައް ގަބޫލުކުރަން ދިފާޢުކުރަންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

38. ދަލީލެއް ނަންބަރު AA0D P9698 ސައިކަލު ގަރާޖު ހިފެހެއް ޖާބުކޮށްފައިވާ އެ ސައިކަލު ޗޯކް، ސައިކަލު ރެޖިސްޓްރީގައި އިންޖީނު ނަންބަރު ކަމަށްވާ އެ ނަންބަރުގެ މަތީގައި އެހެން ނަންބަރެއް ޖަހާފައިވާތީއާއި، ސައިކަލުގެ ދަލީލެއް ކަމަށް ބުނާ މުޅިއަގުގެ ފާސިލުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދަލީލެއް ދައްކާ ނަންބަރާ ދިމާނުވާކަން ފާހަގަކުރެވޭތީ، އެކަންކަން އިތުރަށް ކަށަވަރުކުރުމަށް، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސާރވިސްއިން ފޮރެންސިކް ތަޙުޤީޤުކޮށް ކޮށް، އެ ސާރވިސްގެ ނަންބަރު K(g)/PER/2016/089 "ސިރިއަލް ނަންބަރު ރިސްޓޯރކުރަން އުޅުނު ރިޕޯޓް" ސިޓީން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. މި ރިޕޯޓުގައި އެންމެހާ ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

"ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް 1

---

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010

1. ބ ގައިވާ AA0D P9698 ސައިކަލުގެ އިންޖީން ނަންބަރުގެ ގޮތުގައި ޖެހިފައިވާ ނަންބަރު އެއްގޮތްކަން ވެސް ފެންނަކަމަށްވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި އިންޖީން ނަންބަރުގެ ގޮތުގައި ޖެހިފައިވަނީ "JB91E-1671165" ނަންބަރެވެ. އަދި ވިއަކުރުތަކުގެ އުސޫލުތަކަށް ބަލާއިރު އެއް އަކުރު އަނެއް އަކުރާ ދިމާނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ރެކޯޑުގައި ކުރިކޮށްފައި ވީ އަކުރުތަކުގެ ތަރުތީބު ތަފާތު ސިފައެއް ހުރި "NF125MCE-5002329" ނަންބަރު ވަނީ ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް 2

1. ބ ގައިވާ AA0D P9698 ސައިކަލުގެ ޗެސިސް ނަންބަރުގެ ގޮތުގައި ޖެހިފައިވާ ނަންބަރު އެއްގޮތްކަން ވެސް ފެންނަކަމަށްވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި ޗެސިސް ނަންބަރުގެ ގޮތުގައި ޖެހިފައިވަނީ "NF125MC-5002329" ނަންބަރެވެ. "

39. ފޮރެންސިކް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ތަހުލީލު ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރު، މުޅިއެކަށް ޓާސްކުގެ ފަޔާބުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދަލީލުތަކުގެ ބާޠިލުކުރެވިދާނެ ސާބިތު އުވިދާނެ ކަންތައްތައް ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމަށް އަރިހުގައިހުރި ގޮތުގެ ކުރިން ފެނިގެން ދިޔަ ކަންކަމެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރިފައިވުމާ ވަކިސަބަބަކަށް ނިންމުމުގައި ދަލީލެއް ނަންބަރު AA0D P9698 ސައިކަލަކީ މުޅިއެކަތި ޓާސްކްގެ މިލްކުވެރިކަން ކަނޑައެޅިފައިވާ، އޭނާގެ ފަރުވާން ހުށަހެޅި ދަލީލުތަކުން އެކަން ސާބިތުވެއެވެ. ނަމަވެސް، ދަލީލުތަކުގައިވާ މައްސަލަވާއި ސައިކަލުން ފެނުނުނުހި މައްސަލައާ ދިމާނުވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ދަލީލުގެ ބާޠިލުކުރެވިދާނެ ސާބިތު އުވިދާނެކަމަށްވާތީ އެ ދަލީލެއް އަދި ފުރިހަމަ ހެއްކެއްކަމުގައި ބަލައިގެން ސިފަ ކުރުން ހުއްދަވާނެ ކަމުގައި ފާހަގަ ކުރެވުނު އެހެން ކަމެއްކަން އެނގެން ނެތުމެވެ. އެ ދަލީލުގެ ބާޠިލުކުރެވިދާނެ ސާބިތު އުވިދާނެ ފަދަ ހެއްކެއް ފޮރެންސިކް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަޔާބުން ހުށަހަޅާފައިވާތީ އެ ކަމަކީ ދާއިރާގެ ކަމާގުޅޭ ނިޔާ ނިންމުމަށް ފައިޞަލާއަކަށް ފާހަގަކުރެވޭ 5 ވަނަ ނުކުތާގެ (ހ) އާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

އުޅަނދަށް ދީފައިވާ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ފިޔަވައި އެހެން ނަންބަރެއް އުޅަނދުގައި ޖެހުން

40. އެއްގަމު ދުއްވާއެއްޗެހީގެ ޤާނޫނުގެ[9] 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"29. (ހ) މިނިސްޓްރީން ނުވަތަ މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ ފަރާތަކުން، އުޅަނދަކަށް ދީފައިވާ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ފިޔަވައި އެހެން ނަންބަރެއް އުޅަނދުގައި ހަރުކުރުމާއި، ރަޖިސްޓްރީނުކުރާ އެއްގަމު އުޅަނދެއްގައި މި ޤާނޫނު [illegible] ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރެއް ހަރުކުރުމާއި، މިނިސްޓްރީން ނުވަތަ މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ ފަރާތްތަކުގެ ހުއްދަ ނެތި އެއްގަމު އުޅަނދުގެ އިންޖިން ނަންބަރު ނުވަތަ ޗެސިސް ނަންބަރު ބަދަލުކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ. އެފަދަ ކަމެއް ކުރި ފަރާތެއްގެ އަދަބަކީ،

(1) އެފަދަ އުޅަނދެއް އެއްފަހަރު ދުއްވަން ކުރި ފަރާތަށް -/1,000(އެއްހާސް) ރުފިޔާއިން ޖޫރިމަނާކުރުމެވެ.

(2) އެފަދަ ކަމެއް [illegible] އެކަމެއް ކުރި ފަރާތަށް -/10,000(ދިހަހާސް) ރުފިޔާއިން ޖޫރިމަނާކުރުމުގެ އިތުރުން އެކަން ކުރި ވިޔަފާރިކުރާ [illegible] އެ [illegible] ވިޔަފާރީގެ ހުއްދަ 1 (އެކެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ހިފެހެއްޓުމެވެ."

41. [illegible] [illegible] އުޅަނދަށް ކަމާބެހޭ މިނިސްޓްރީއިން ދީފައިވާ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ނޫން ނަންބަރެއް ޖަހައިގެން ދުއްވާފައިވާ [illegible] އެނގެއެވެ. ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު AA0D P9698 ސައިކަލުގެ ރަޖިސްޓްރީގައި [illegible] ޕްލޭޓް ނަންބަރާއި ޗެސިސް ސައިކަލުގައި [illegible] ޕްލޭޓް ނަންބަރު ދިމާނުވާކަމާއި، ޗެސިސް ސައިކަލުގެ ނަންބަރުތަކުގައިކަން ބަލައި ގެންގުޅުއްވާކަން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ އެވިޑެންސްސެކްޝަން ރިޕޯޓުން އެނގޭއިރު، މިފަދައިން ބަދަލު ގެނައުމަކީ ކުރެވިފައިކަން އެނގެން އޮންނައިރު، މި އުޅަނދު ދުއްވުމުގެ ކަމަށް ނިންމުމަކީ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު މާއްދާއާ ޚިލާފު ކަމެއްކަމަށް ޝަރީޢަތުން ޤަބޫލުކުރެއެވެ.

42. މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ޗާސީ ސައިކަލުގެ އިންޖިން ނަންބަރާއި ޕްލޭޓް ނަންބަރަށް ބަދަލު ގެނެސްފައިވާކަމަށް [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވޭތީ، [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެވޭކަމާއި، [illegible] [illegible] އިންޖިން ނަންބަރާއި ޕްލޭޓް ނަންބަރުގައި ބަދަލު

---

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 10/2020 އެއްގަމު ދުއްވާއެއްޗެހީގެ ޤާނޫނަށް 4 ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު)

ސައިކަލުގެ އިތުރުން ދެ ސައިކަލު [illegible] މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible]، ސައިކަލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. [illegible] [illegible] ކުރިން ސައިކަލު ވަކި ފަރާތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސައިކަލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސައިކަލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ސައިކަލުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible]

43. އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމީ [illegible] މުޖުތަމަޢުގެ [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމަށް ވަކި ބާބެއް ޚާއްޞަކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދެވަނަ ބާބު. އެ ބާބުގައި އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވެއެވެ.[10] [illegible] އެގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ސަބަބަކީ، [illegible] އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

44. ޤާނޫނުއަސާސީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 50 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ:

"[illegible] [illegible]."

---

[10] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

މިފަދައިންނެވެ.

45. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަވަސް ޝަރީޢަތެއް ލިބުމުގެ ޙައްޤަކީ ޖިނާއީ ދަޢުވާކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން ނޫން ގޮތުން ޖިނާއީ ތުހުމަތުތަކުގެ ކަށް ލިޔުމަށްއެރުމުގެ ދަރަޖައި ތަޙުޤީޤު ތަޙުޤީޤުކުރުމުން ފެށިގެންކަން ބަލައެވެ. އަދި ޖިނާއީ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއް ލިބުނުކަމުގެ ޔަޤީންކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ދިނުމަށްޓަކައިވެސް އަވަސް ޝަރީޢަތެއްގެ ޙައްޤު ލިބުން ދިނުމެވެ. މީގެ އިތުރުން މުޅި މަރުޙަލާގެ ބައިގައިވެސް އަވަސް ޝަރީޢަތުގެ ޙައްޤު ދިނުމެވެ.

46. އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަކީ، ހަމައެކަނި ކުށްވެރިވާ މީހާގެ ޙައްޤަކަށް ކަން ސާބިތުވުން، ކުށެއްނެތް މީހާ ކުށުން ބަރީއަވުން އެކަށީގެން ނޫނެވެ. އެހެނީ، އެއީ އިންސާފުވެރި އަދި އަވަސް ޝަރީޢަތަކީ ވެސް ދެއި ޤާނޫނީ ޙައްޤެއް ކަމެކެވެ.

47. އަވަސް ޝަރީޢަތެއް ލިބުމަކީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން އަސާސީ އެއް ޙައްޤެވެ. އަވަސް ޝަރީޢަތަކާއި ނުލައި، އިންސާފު އެއް ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ފޯރުކޮށްދެވިދާނެކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެމެވެ.

48. މި މައްސަލާގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތް ބަލާއިރު، ށ. ސައިކަލު ޖަމާކުރުއްވައިފައިވަނީ 29 އޮގަސްޓް 2016 ގައިކަން އެނގެއެވެ. ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ސައިކަލު ގެންގޮސް ބެލެހެއްޓުމުން، ސައިކަލުގެ އިންޖީނު ނަންބަރާއި ޗެސިސް ނަންބަރު ރެޖިސްޓްރީގައިވާ ނަންބަރާ ދިމާނުވާތީ ށ. މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރަންފަށާ، 31 އޮގަސްޓް 2016 ގައި ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށް ފޮރެންސިކް ސަރވިސްއަށް ފޮނުވާފައިވާކަން، ޕޮލިސް ފޮރެންސިކް ސަރވިސްގެ "ސީރިއަލް ނަންބަރ ރިސްޓޯރޭޝަން އެގްޒަމިނޭޝަން ރިޕޯޓް"[11] އިން އެނގެން އޮތެވެ. އެހެންކަމުން، ށ. މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރި މުއްދަތުގައި މިހާރު 6 (ހައެއް) އަހަރުވެފައިވާކަން އެނގެން އޮތްކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

---

[11] ޕޮލިސް ފޮރެންސިކް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު K(g)/PER/2016/089 ރިޕޯޓް (1 ސެޕްޓެމްބަރު 2016)

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

49. މިސްލު ބުނެވިދިޔަ ކަންކަން އެހެން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3117/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި، މޯލްޑިވްސް ޓްރާންސްޕޯޓް ސަރވިސްގެ ބާކީވާ ދަރަނި (ޕްރައިވެޓް) ލިމިޓެޑްގެ ބަދަލުގައި ނަންބަރު AA0D P9698 ސައިކަލުގެ ފިޔަވަޅުތަކާ ގއ.ފުވައްމުލަކު، ނުވަތަ/ މުޙައްމަދު ޒާހިދު ކަމަށް ނިންމާ އޮންނާނީ އެ ސައިކަލު ހަވާލުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާތިލުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ޚިޔާލު

50. އަޅުގަނޑު ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ސަޢީދުގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމްގެ ޚިޔާލު

51. އަޅުގަނޑު ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ސަޢީދުގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

ޙުކުމް

ދެންފަހު، މިސްލު ބާރުވެރިކަން ކަންކަން އެކަށޭ ހުރުމާއެކު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 3117/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ބައިގައި (މޯލްޑިވްސް ޓްރާންސްޕޯޓް ސަރވިސް)ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި އެދިފައިވާ ކަންކަމާ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށް، މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ތިބި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ސަޢީދު

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމް